

**ВІД
УПОРЯДНИКА**

То ось вам,
любі мої дітки, і другий том
«100 казок». А з ним і новина: за три роки
ми сподівасмося підготувати ще й третій том.
І вже аж тоді це таки й справді буде СТО КАЗОК.
А тепер уявіть, що всі ці казки ми подали в одній
книжці — хто б із малят її підняв? — хіба якесь гуліверенятко.
Отже, всі наші 100 КАЗОК прийдуть до вас у трьох томах.
Пам'ятаєте — перша книжка «100 казок» починалася з «Курочки
ряби», а закінчувалася «Яйцем-райцем», і всі прикінцеві малюнки
теж були у формі яйця. Другий том починається казкою «Коло-
бок» («Зайчикова кашка» — то, радше, такий собі «казковий
віршик»), а закінчується «Котигорошком», тобто круглим почи-
нається і закінчується. А отже, й не дивно, що прикінцеві
малюнки тепер мають форму кола. Далі буде ще
цікавіше. Тож до зустрічі у третьому томі!
Передмовці кінець, а хто її не читав,
той теж молодець.

ЗАЙЧИКОВА КАШКА

Розкажу вам, діти, казку:
приніс зайчик дровець в'язку.

Поколов їх
дрібненько,
зварив кашку
швиденько.
Кашка була
солодка,
моя казка
коротка.

А хто хоче
довшу казку,
той з'їдає
усю кашку!

ПІВНИК І КУРОЧКА

- Жили собі півник і курочка.
Якось пішли вони гребтися на сміттєчко.
От півник дзьобнув камінець
і подавився.
Заплакала курочка
та й біжить до своєї сестрички:
— Уже мого півника нема!
— А що з твоїм півником? — питає сестричка.
— Камінцем подавився!
Каже сестричка:
— Не плач, а краще біжи до моря.
Попросиш у нього води,
даш її півникові —
він і оживе.
Курочка побігла до моря:
— Море, море, дай мені води!
— Нащо тобі вода? — питає море.
— Півникові!
— А нащо півникові?
— Бо він подавився!
Море й каже:
— Іди принеси мені молока, тоді я дам тобі води.
Курочка побігла до корівки:
— Корівко, корівко, дай мені молока!
— Нащо тобі молоко? — питає корівка.
— Мореві.
— А нащо мореві?
— Щоб море дало води.
— А нащо вода?
— Бо півник подавився!
Каже корівка:
— Іди принеси мені сіна, а я дам тобі молока.
Курочка побігла до косариків:
— Косарики, косарики! Дайте мені трохи сіна!

— ЯК ІВАН ЦАРЯ ПЕРЕБРЕХАВ —

Мав один цар красну дочку та й надумав заміж її віддати. На увесь край проголосив, що дасть царівну за найпершого брехуна.

А в одного чоловіка було три сини. Старший, що пважав себе дуже мудрим, сказав до своїх братів:

— Царівна буде моя, бо я можу найкраще брехати.

Прийшов він до царя, а там брехунів видимо-невидимо. Входять один за одним до покоїв і виходять засмучені.

Дійшла черга й до нього.

Ввійшов, а цар з порога попереджає:

— Міркуй, небоже! Бо як добре не збрешеш, дістанеш п'ятдесят палиць.

От вислухав цар хлопцеву брехню та й каже:

— Таке ціаком могло статися. Підставляй гузно.

Вернувся хлопець додому, а батько й питає:

— Ну, коли будемо, сину, весілля твоє з царівною гуляти?

— Ох, — жаліється хлопець, — не будемо, бо найбільший брехун — то цар.

Вирішив спробувати щастя й середульший син. Але й він заробив п'ятдесят палиць.

Коли це наймолодший Іван, якого брати вважали не сповна розуму, і собі проситься до царя.

— Куди ти, дурню, підеш? — не пускають його брати. — Тільки ганьбу нам принесеш.

Не послухався Іван та й пішов. Заходить до покоїв, а цар наказує:

— Бреши, хлопча! Але бреши добре, як не хочеш п'ятдесят палиць дістати!

— Я так збрешу, — каже Іван, — що ти, царю, підеш свиней пасти.

Цар ледве стримав гнів.

— Бреши, бреши, — каже. — Але царівна не буде твоєю, як я розсерджуся.

— Нас троє братів, а четвертий, наймолодший, наш тато, — почав оговідати Іван. — Маємо велике поле. Надумали ми його взимку погноїти. Навозили гною та й розкидали по землі. Навесні сніг розтанув — бачимо, а ми погноїли чуже поле. Взяли ми ту ниву за всі чотири краї, перенесли її та й висипали в неї гній на свою.

Цар схвалив:

— Може, може таке бути!

— Посіяли ми на тій ниві пшеницю, — розказує далі хлопець. — І вирости з неї високі дуби — такі, що аж до хмар сягають. Покосяли ми ті дуби, а жолуді склали в скирти. Накупив тато багато свиней — більше, як у пресвітого царя.

— А за що він міг купити більше свиней, як у мене? — заперечив цар.

Та хлопець не розгубився:

— Не знаєш ти, царю, як бідний уміє хазяїнувати. Він годує воші, а підтак продає їх панам за великі гроші. Так і ми робили.

— Ну... і таке може бути, — видавив із себе цар. — Але до свиней ще й свинарів треба.

— Правду кажете, — мовить Іван. — Не могли ми самі свині доглядати і найняли вашого тата за свинаря.

Як закличуть цар:

— Бреши! Мій тато царював, він з царської сім'ї!..

Та й замовк. Зганьбився, що простий Іван його перебрехав.

Не хотілося цареві віддавати дочку за Івана, але не міг відмовитися від свого царського слова і наказав гуляти весілля.

Івана купали в царській купелі, вбрали в царську одягу — то такий з нього красень, що й не сказати!

Відгуляли весілля і став Іван царем у тій державі. Може, й дотепер царює, як не вмер.

— Котра?

— Ота, що догорає, — відповіла Смерть.

— А коли вона догорить — що буде зі мною? — запитав Василь.

— Тоді вмирати.

Василь засмутився...

А далі штурхнув Смерть у бік та й попросив:

— Будь добра, засвіти мені замість недогарка велику свічку.

— Ніколи в світі цього не зроблю! — сказала Смерть сердито. — Хто народився, той мусить і вмерти. На все свій час...

Василь прийшов додому блідий і зажурений.

Довго мовчав, а далі й каже:

— Моя свічка уже догорає.

— А чи не можна замінити її на іншу? — запитала жінка крізь сльози.

— Я просив, та Смерть і слухати не хоче.

Жінка почала голосити на всю хату.

— Сиди тихо, жінко. Я не боюся Смерті. Щось придумаю.

Три дні й три ночі Василь не спав і крихти в рот не брав.

Усе думав і думав.

А на четвертий день устав, засукав рукави і взявся майструвати незвичайне ліжко, що крутилося на місці.

Коли заслаб, ліг на своє хитре ліжко.

Гляп — Смерть стоїть у головах.

«Прийшла, псявіра!» — подумав Василь і повернув ліжко.

Смерть опинилася в ногах.

Постояла трохи й знову пішла в голову.

Василь дає — круть! — своїм ліжком.

Смерть почала його просити:

— Уми, Василю, бо вже настав твій час. Люди будуть сміятися з мене.

— Нема дурних, я вмиру тоді, коли сам схочу. Іди до дідька, не суши мені голови!

— Добре, але знай: я більше не прийду! — образилася Смерть та й пішла з хати.

А Василь підвівся з ліжка живий і здоровий.

І прозвали його відтоді Невмирака.

Може, він ще й донині ходить нашими селами й містами і робить людям добро.

